

2η ενότητα: Ο τόπος μας

Κεφάλαιο 1°

Ορεινός είναι ο τόπος που έχει πολλά βουνά, λόφους, βράχια, γκρεμούς, καταρράχτες, ποτάμια, δάση με έλατα, βελανιδιές κ.ά. και κοιλάδες με θάμνους και αγριολούλουδα. Η μεγαλύτερη έκταση της Ελλάδας είναι ορεινή.

Πεδινός είναι ο τόπος που έχει πεδιάδες, ποτάμια, παραπόταμους, λίμνες, λεκανοπέδια. Στους πεδινούς τόπους συναντάμε λιβάδια, χωράφια, σπυροφόρα δέντρα. Οι πεδινοί τόποι στην Ελλάδα είναι λιγότεροι από τους ορεινούς.

Παραθαλάσσιος είναι ο τόπος που βρίσκεται πολύ κοντά στη θάλασσα. Η χώρα μας βρέχεται από θάλασσα. Τα νησιά αποτελούν τους **νησιωτικούς** τόπους.

Κεφάλαιο 2°

Οι **ορεινοί τόποι** παλαιότερα είχαν πολλούς οικισμούς, γιατί οι άνθρωποι ένιωθαν ασφάλεια στα βουνά. Τώρα είναι αραιοκατοικημένοι και οι λίγοι κάτοικοι ασχολούνται με την **κτηνοτροφία**, την **υλοτομία** (ξυλεία) και τη **μελισσοκομία**.

Οι **πεδινοί τόποι** είναι εύφοροι. Οι κάτοικοι ασχολούνται με τη **γεωργία**. Οι πεδινοί τόποι είναι πυκνοκατοικημένοι, γιατί οι άνθρωποι βρίσκουν ευκολότερα δουλειά και οι μετακινήσεις γίνονται ευκολότερα. Όσοι μένουν σε πόλεις δουλεύουν σε **επιχειρήσεις**, **εργοστάσια** και **υπηρεσίες**.

Στους **παραθαλάσσιους τόπους** και στα **νησιά** οι κάτοικοι ασχολούνται με το **ψάρεμα**, τη **ναυτιλία**, το **εμπόριο** και τον **τουρισμό**. Το χειμώνα τα νησιά έχουν πρόβλημα με τη μετακίνηση λόγω των κακών καιρικών συνθηκών (θαλασσοταραχή, άνεμοι)

Κεφάλαιο 3°

Η **φύση** έχει δημιουργήσει βουνά, ποτάμια, λίμνες, πεδιάδες, θάλασσες, σπήλαια, ηφαίστεια κ.ά. Πολλά δημιουργήματα είναι σπάνια και έχουν μεγάλη αξία.

Ο **άνθρωπος** αλλάζει το φυσικό περιβάλλον για να διευκολύνει τη ζωή του. Ανοίγει δρόμους, χτίζει οικισμούς, φτιάχνει σήραγγες, γέφυρες, λιμάνια, αεροδρόμια, τεχνητές λίμνες, διώρυγες. Κάθε φορά όμως που κάνει ένα έργο, πρέπει να προστατεύει τη φύση και τα ζώα που ζουν στο χώρο που αλλάζει.

Κεφάλαιο 4°

Ο άνθρωπος έχει δημιουργήσει προβλήματα στο περιβάλλον:

- ★ Καταστροφή των δασών.
- ★ Υπερβολική κατανάλωση καθαρού νερού με αποτέλεσμα την έλλειψή του.
- ★ Ρύπανση του αέρα και της θάλασσας.
- ★ Δυνατοί θόρυβοι (ηχορύπανση).
- ★ Σκουπίδια.

Το **κράτος** ψηφίζει **νόμους για την προστασία του περιβάλλοντος** και οι άνθρωποι οργανώνουν **συλλόγους προστασίας** του. Αγαπάμε και φροντίζουμε το περιβάλλον:

- ★ Δε σπαταλάμε νερό και ρεύμα.
- ★ Δε ρίχνουμε σκουπίδια στους δρόμους και στις παραλίες.
- ★ Κάνουμε ανακύκλωση.
- ★ Δεν ανάβουμε φωτιά στα δάση.

Κεφάλαιο 5°

Ο **χάρτης** παρουσιάζει το σχήμα ενός τόπου όπως φαίνεται από ψηλά, αλλά είναι μικρότερος από την πραγματικότητα.

Ο χάρτης δίνει **πληροφορίες** για πόλεις ή χωριά, βουνά, λίμνες, πεδιάδες και ποτάμια, δρόμους, μνημεία, λιμάνια, αεροδρόμια κ. ά. Επίσης ο χάρτης μας **προσανατολίζει**.

Στο χάρτη υπάρχουν **σύμβολα και χρώματα** για να μπορούμε να τον διαβάσουμε καλύτερα: καφέ για τα βουνά, κίτρινο για τους λόφους, πράσινο για τις πεδιάδες, μπλε για λίμνες, ποτάμια, θάλασσες, μια κουκκίδα για τις πόλεις, μια ομπρέλα για τις παραλίες, μια κολόνα για τα αρχαιολογικά μνημεία κ.ά.

Τα σύμβολα τα εξηγεί το **υπόμνημα**, ένας μικρός πίνακας στο κάτω μέρος κάθε χάρτη.